

ЕКОНОМІЧНА РОЗВІДКА ТА ПРОМИСЛОВЕ ШПИГУНСТВО

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка бізнес-підприємства,</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>заочна/дистанційна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>IV курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредитів (120 годин)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/модульна контрольна робота, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферативної роботи</i>
Розклад занять	<i>rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н, проф. Шашина Марина Володимирівна, shashyna.marina@gmail.com Практичні/Семінарські д.е.н., проф. Шашина Марина Володимирівна; shashyna.marina@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів ряду компетентностей:

- застосовувати методи та засоби інформаційних технологій для моделювання систем безпеки підприємства;
- проводити аналіз ефективності отриманої інформації про конкурентів;
- обґрунтування позицій захисту конфіденційної інформації підприємства.

Предметом навчальної дисципліни виступають теоретико-практичні положення добування, збирання й вивчення розвідувальних відомостей з економічних та військово-технічних питань.

Програмні результати навчання:

- використовувати методичних підходів оцінювання джерел конфіденційної інформації;
- аналізувати рівень захищеності підприємства;
- визначати стратегії протидії промислового шпигунству та економічні розвідці.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Міждисциплінарні зв'язки наявні з дисциплінами «Управління витратами», «Економічна діяльність», «Бухгалтерський облік» та «Економічні ризики та методи їх виміру».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Засади умови економічної розвідки. Тема 1.1. Передумови виникнення, види та напрями розвитку економічної розвідки. Тема 1.2. Особливості та роль ділової (корпоративної) розвідки у бізнесі.

Розділ 2. Таємниці підприємства та методи їх викрадення і захисту. Тема 2.1. Механізм створення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Тема 2.2. Методи викрадення таємниць підприємства. Тема 2.3. Промислове шпигунство. Тема 2.4. Методи захисту інформації та комерційної таємниці підприємства.

Розділ 3. Структурні підрозділи розвідки та захисту підприємства. Тема 3.1. Розвідувальний підрозділ підприємства. Тема 3.2. Служба безпеки підприємства.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Протидія промислому шпигунству : навчально-методичні матеріали з дисципліни / укладач Ю.Є. Муравська. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 31 с.
2. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник до виконання практичних занять / уклад.: М. В. Шашина. С. О. Тульчинська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 70 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/55883>

Додаткова:

- Класифікація кіберзлочинців (підсумки 2018 року в цифрах). URL: <https://cyberpolice.gov.ua/results/2018/>.
- Про електронні довірчі послуги: Закон України станом на 07.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n53416>.
- Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України станом на 07.06.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-1517>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді реферативної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-пошукові, дослідницькі;

спеціальні методи навчання: аналітичні завдання, презентації, дискусія.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи, які надають розуміння особливостей економічної розвідки та промислового шпигунства, застосування інструментів захисту та упередження загроз функціонування підприємства.

Набуття студентом проблемно-орієнтовного мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують уміння формування управлінських та аналітичних навиків виявлення та подолання загроз функціонування підприємства.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
використовувати методичних підходів оцінювання джерел конфіденційної інформації; аналізувати рівень захищеності підприємства; визначати стратегії протидії промислового шпигунству та економічні розвідці.	Лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. Загальні методи навчання: проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий. Спеціальні методи навчання: презентації, аналітична доповідь, дискусія, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: практичні заняття, індивідуальне завдання у вигляді реферату, модульну контрольну роботу. Підсумковий контроль - залік

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 18 годин лекцій та 36 годин практичних занять, модульний контроль.

Номер	Назва тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
Розділ 1. Зasadничі умови економічної розвідки						
1	Тема 1.1. Передумови виникнення, види та напрями розвитку економічної розвідки. Тема 1.2. Особливості та роль ділової (корпоративної) розвідки у бізнесі.	2		25	Л: Передумови виникнення, види та особливості економічної розвідки; П: Роль ділової (корпоративної) розвідки у бізнесі.	Н: теоретичне завдання О: індивідуальне
Розділ 2. Таємниці підприємства та методи їх викрадення і захисту						
2	Тема 2.1. Механізм створення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Тема 2.2. Методи викрадення таємниць підприємства. Тема 2.3. Промислове шпигунство. Тема 2.4. Методи захисту інформації та комерційної таємниці підприємства.	2	0,5	30	Л: Промислове шпигунство та методи викрадення і захисту таємниці підприємства;	Н:анлітичне завдання О: індивідуальне
Розділ 3. Структурні підрозділи розвідки та захисту підприємства						
3	Тема 3.1. Розвідувальний підрозділ підприємства. Тема 3.2. Служба безпеки підприємства.	2		30	Л: Структурні підрозділи розвідки підприємства	Н: теоретичне завдання О: індивідуальне
4	Захист реферату		1	10		
5	Модульна контрольна робота		0,5	5	Передбачає тестове завдання	Н: теоретичне завдання О: індивідуальне
6	Залік		2	10		
Всього:		6	4	110		

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне опрацювання додаткових матеріалів курсу, підготовку теоретичних та аналітичного завдання, проведення міні-досліджень, виконання творчих завдань (реферату), підготовку до тестування та модульної контрольної роботи, підготовку до заліку. Обсяги часу на виконання самостійної роботи становить 102 год.

Номер	Тема	Завдання	Обсяг годин
Розділ 1. Зasadничі умови економічної розвідки			
1	Тема 1.1. Передумови виникнення, види та напрями розвитку економічної розвідки. Тема 1.2. Особливості та роль ділової (корпоративної) розвідки у бізнесі.	Опрацювання додаткових матеріалів курсу	25
Розділ 2. Таємниці підприємства та методи їх викрадення і захисту			
2	Тема 2.1. Механізм створення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Тема 2.2. Методи викрадення таємниць підприємства. Тема 2.3. Промислове шпигунство. Тема 2.4. Методи захисту інформації та комерційної таємниці підприємства.	Опрацювання додаткових матеріалів курсу. Підготовка комп'ютерних практикумів	30
Розділ 3. Структурні підрозділи розвідки та захисту підприємства			
3	Тема 3.1. Розвідувальний підрозділ підприємства. Тема 3.2. Служба безпеки підприємства.	Опрацювання додаткових матеріалів курсу. Підготовка комп'ютерних практикумів	30
6	Реферативна робота	Виконання та оформлення реферативної роботи	10
7	Модульна контрольна робота (МКР)	Підготовка до МКР	5
8	Залік	Підготовка до заліку	10
Всього			110

Політика і контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та поведінка на заняттях. Відвідування лекцій та практичних занять є вільним, бали за присутність на лекціях та практикумах не додаються, але частина рейтингу здобувача формується через активну участь на лекціях та виконання практичних завдань. На заняттях здобувачу дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, в т. ч. виходити в інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Активність здобувача на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Заохочувальні та штрафні бали. Активність здобувача на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача. Заохочувальні бали здобувач також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо; за участь у олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни не передбачаються.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Пропущені контрольні заходи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомій життєвій обставині), здобувачу надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого часу. В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, здобувач, який не набрав 40 балів під час семестру, не

допускається до складання заліку в основну сесію. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Позааудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням здобувача передбачається участь в олімпіадах, конференціях, форумах, круглих столах тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг здобувача складається зі 100 балів, які здобувач отримує за: виконання та захист практичних завдань; виконання модульної контрольної роботи; виконання реферативної роботи.

8.1. Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- виконання та захист 2 теоретичних та 1 аналітичних завдання;
- виконання модульної контрольної роботи;
- виконання реферативної роботи.

8.2. Критерії нарахування балів.

8.2.1. Практичні завдання оцінюються в 10 бали кожний за такими критеріями:

- виконання аналітичного завдання :
за якісне виконання без помилок – 10 бали;
з певними недоліками – 5-6 =- балів;
не виконано – менше 2 балів.
- виконання теоретичного завдання та прийняття участі в його обговоренні – 10 балів.

8.2.2. Модульна контрольна робота оцінюється в 30 балів за такими критеріями. Відповідно до графіку календарних контролів проводиться двічі:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 27-30 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 23-26 бали;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 18 - 22 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» >17 балів.

8.2.3. Реферат оцінюється із 40 балів за такими критеріями:

- 1) якість роботи: актуальність обраної теми дослідження, відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням, рівень викладення роботи та її оформлення;
- 2) якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати, загальний рівень підготовки студента, наочність роздаткового матеріалу, володіння культурою презентації реферату.

Оцінювання якості роботи: 30 балів

- «відмінно» — творчо виконана робота 30-25 балів;
- «добре» – роботу виконано з незначними – 24-19 балів;
- «задовільно» – роботу виконано з певними помилками – 18-12 бали;
- «незадовільно» – роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) - менше 11 балів.
- Захист реферативної роботи: 10 балів.
- - вміння стисло та грамотно доносити результати дослідження – максимум 3;
- - аргументування та захист поданих гіпотез і результатів – максимум 4;
- - культура наукового мовлення – максимум 3.

Наявність позитивної оцінки з реферату є умовою допуску до залікової контрольної роботи.

8.2.4. Семестровий контроль

Умови допуску до семестрового контролю: сума рейтингових балів, отриманих здобувачем протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів. Якщо сума балів менша за 60, але більша 40 балів, здобувач виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів, отримана за виконання залікової контрольної роботи та за виконання реферативної роботи, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів, причому обов'язковим критерієм є здача та захист реферативної роботи не менше 7 балів.

Здобувач, який за семестр отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані за виконання залікової контрольної роботи та за виконання розрахункової роботи.

Залікова контрольна робота оцінюється із 60 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох запитань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми КМ.

Кожне запитання оцінюється з 10 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 10 - 9 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності) – 8...7 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки) – 6...5 балів;
- «незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Семестровий контроль: залік. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю (залік).

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$R = 3 \times 10 + 30 + 40 = 100$ балів.

У випадку виконання залікової контрольної роботи, рейтингова шкала з дисципліни складається із суми балів за залікову контрольну роботу та реферативної роботи:

$R = 60 + 40 = 100$ балів.

6. Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок:

Бали	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
не зараховано	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено проф. кафедри економіки і підприємництва, д. е. н., проф. Мариною Шашиною

Ухвалено кафедрою (протокол № 22 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)